

Bakalářská práce

Jméno a příjmení (student): MUDr. Ludmila Dittertová

Oponent: MUDr. Mgr. Jaromír Matějka, Ph.D.

Posudek oponenta:

Téma: Od replantace nosu k transplantaci obličeje

MUDr. Ludmila Dittertová předkládá práci, která zahrnuje po Úvodu šest částí. V první kapitole se věnuje historickým souvislostem. V kapitole druhé vysvětluje jednak medicínské souvislosti transplantací, prezentuje postoj právní, etický a stanovisko teologa. Třetí kapitola se se otevírá vlastní tematika bakalářské práce. Zde se věnuje významu tváře v jeho estetické, komunikativní, sociologické a psychologické rovině. Představuje pojem tváře, jak je zachycen v Písmu svatém. Závěrem čtvrté kapitoly ukazuje na etické problémy, které problematika transplantace obličeje přináší. V páté kapitole nazvané Kazuistika seznamuje autorka čtenáře s několika kazuistikami. V Závěru pak formuluje některá etická doporučení.

Dovolím si upozornit na některé formální nepřesnosti.

Snad by bylo vhodné více sledovat zarovnění textu do bloku (Např. Poděkování, str. 5). Textu by také podle mého názoru prospělo.

Nedůsledné sledování „starého“ a „nového“ pravopisu (Např. Přehled užití terminologie - psaní s, z – např. altruismus, ageneze).

Nedůsledné respektování Metodologických pokynů pro zpracování písemných prací na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (Přehled literatury – Benedikt XVI: a Jan Pavel II.; někdy není uvedeno místo vydání: MALÝ Ivan: *Lékařská etika v chirurgii*, Galén, 1998; texty Benedikta XVI. mají v názvu slovo „Encyklika“, texty Jana Pavla II. nikoliv; snad také není nutné uvádět datum vydání těchto dokumentů)

V anglickém resumé překlep „trom“ namísto „from“.

Poznámky pod čarou (čísla znamenají čísla poznámek pod čarou):

1. Text: *Plastická chirurgie* je psán kurzivou.
2. Text: *Základy replantační chirurgie* – kurzivou psán není – sjednotit?

3. Kniha Kronika medicíny – chybí autor nebo autoři.
4. Text Plastická chirurgie kurzivou psán není, přitom jde o stejné dílo jako v poznámce 1.
5. Totéž jako poznámka č. 3.
6. Dílo je jinak citováno v poznámce, jinak v seznamu literatury (co se týče místa vydání a udání vydavatele).
8. Opět je toto dílo citováno jiným způsobem.
9. Chybí místo vydání.
10. Citace z internetu je uvedena jinak, než jak je doporučeno v Metodologických pokynech.
11. Opět jiný způsob citace téhož díla.
16. Číslo časopisu se dle Metodologických pokynů klade do závorky před rok vydání.
18. Za textem Kongregace pro nauku víry chybí dvojtečka.
20. Nesprávná citace
21. Jména autorů je vhodné oddělovat čárkou. Chybí místo vydání.
22. Jiný způsob citace než v poznámce 21.
23. Chybí místo, vydavatel a rok vydání.
24. Chybí místo, vydavatel a rok vydání.
26. Chybí jméno autora a vydavatele.
27. Chybí jméno autora, příjmení má být psáno velkými písmeny. Chybí jméno vydavatele.
28. Stejná námitka jako u poznámky 21.
29. Chybí označení autora.
30. Jméno autora je vhodné vypsát celé. Chybí místo vydání.
32. Nesprávná citace článku z časopisu.
34. Nesprávná citace z internetu.
35. Encykliky se necitují stranami, ale články.
36. Stejná námitka jako u poznámky 35.

Na str. 20 je před 1. odstavcem vložen volný řádek.

Na str. 21 mezi 2. a 3. odstavcem je vložen volný řádek.

Na str. 24 mezi 1. a 2., 2 a 3., 4. a 5. odstavcem je vložen volný řádek.

Na str. 26 mezi 6. a 7. odstavcem je vložen volný řádek.

Na str. 32 mezi 3. a 4. odstavcem je vložen volný řádek.

Na str. 36 mezi 2. a 3. odstavcem je vložen volný řádek

Na str. 38 mezi 2. a 3. a mezi 3. a 4. odstavcem je vložen volný řádek.

Na str. 40 mezi 5. a 6. odstavcem vložen volný řádek.

Na str. 41. mezi 4. a 5. odstavcem vložen volný řádek.

Na str. 42 mezi 3. a 4 a mezi 5. a 6. odstavcem je vložen volný řádek.

Citace z bible:

Autorka nepoužívá důsledně zkratky buď z ekumenického nebo katolického překladu (str. 23, L 10.29-37, zde navíc neužívá čárku k oddělení kapitoly a verše a Jak 2,14).

Co by stálo za diskuzi při obhajobě této bakalářské práce je tvrzení obsažené v Závěru. Zdali opravdu „*pokud by pacient přišel v současnosti o část končetiny, například o ruku, a následovala by mimořádně příhodná situace k transplantaci, stanovisko komise k provedení zákroku by mělo být zamítavé*“? Zdůvodňuje se to možností žít i bez končetiny hodnotný život s tím, že hendikepu se lze „*zhostit užitím řady moderních technologií*“. Dále se upozorňuje na nutnost aplikace imunosupresivní terapie a možnosti odmítnutí orgánu (končetiny) organizmem pacienta, případně pozdějšími psychickými problémy.

V úvaze o transplantaci obličeje však dochází autorka k závěru, že transplantaci obličeje doporučit lze. Vysvětluje to tím, že „*nucenou izolaci [...] lze připodobnit k předčasnému pohřbení zažíva*“ a vychází z role obličeje v mezilidské komunikaci. I když komplikace jsou takové, že „*již není takzvaně co ztratit*“, protože nepřistoupení k transplantaci vede jen k beznaději a smrti.

Podle mého názoru je nutno vyjít citlivě z pacientova chápání tělesného rámce (nakolik je to ovšem v reálné situaci možné – nebezpečí z prodlení, biologické limity, fyzický a psychický stav pacienta). Je nutno zvolit takové řešení, které bude pro pacienta nejpříjemnější (a to i po zvážení všech rizik). Jediné konkrétní řešení nemusí být vhodné pro všechny pacienty.

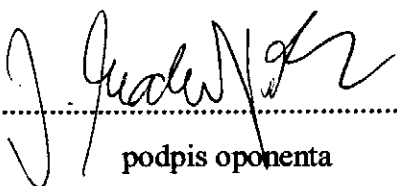
Koneckonců je také otázkou, zdali řešení navrhované autorkou práce v případě transplantace končetiny (zamítavé stanovisko komise rozhodující o transplantacích) je v kontextu autonomie pacienta, kdy pacient sám je tím, kdo rozhoduje o své terapii, tedy i transplantaci končetiny.

I přes tato upozornění je práce mimořádně zajímavá zvoleným tématem a citlivostí při jeho zpracování. Dokládá eminentní význam tváře pro vnímání tělesného schématu, pro přijetí sebe sama, pro schopnost komunikace. Proto je tvář nezastupitelná v interakci s okolím. Tím se stává těžištěm vnímání naší osobnosti. To na druhou stranu dokazuje také, jak významné je pro naši existenci celé naše tělo, jehož tvář je symbolem. Můžeme tedy mít více pochopení pro tak kritizovaný tzv. kult těla. Pak lze tělo chápat jako výraz individuality člověka, jeho sebevyjádření. Důkazem významu tváře je už to, že se medicína pokouší, i přes všechna rizika, vrátit lidem jejich skutečnou tvář, tedy jejich individualitu a možnost vyjádřit jejich lidství.

Na tomto místě by bylo snad možné navázat magisterskou prací a pokusit se v bakalářské práci nastíněnou tematiku promyslet na pozadí díla Emanuela Lévinase a jeho „epifanie tváře“.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 26. května 2008

.....
podpis oponenta